

Kazak Edebiyatının Değerli Bilim Adamı: Prof. Dr. Jangara
Dadebayulı (Dadebayev)

Dr. Z. BİSENĞALİ
Prof. Dr. Z. SİNDEBAYULI

Türkiye Türkçesine Aktaranlar

Yrd. Doç. Dr. Ali Abbas ÇINAR

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri
ve Edebiyatları Bölümü

acinar@mu.edu.tr

Arş. Gör. Büşra GÜLHAN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri
ve Edebiyatları Bölümü

busragulhan@mu.edu.tr

Jangara Dadebayev, 15 Kasım 1948 yılında Jambıl (Cambıl) vilayetinde dünyaya geldi. 1966 yılında Oyık Ortaokulu'nu, 1969 yılında Taraz şehrindeki Abay adlı Pedagojik Meslek Lisesini (Teknik Lise), 1975 yılında El-Farabi Kazak Milli Üniversitesi'nin Filoloji Fakültesi'ni, daha sonra Pedagoji Uzmanlık Enstitüsü'nü (1980), aynı yerde bilim uzmanlığını (1981) ve M. Lomonosov Moskova Milli Üniversitesi bünyesindeki Bilim Arttırma Fakültesi'nde doktorasını (1991) bitirdi, edebiyat doktoru oldu. Jangara Dadebayulı'nın, El-Farabi Kazak Milli Üniversitesi'ndeki çalışma hayatı 1977 yılında, Kazak Edebiyatı Bölümü'nün asistanlığı göreviyle başladı. Kazakistan Sovyet Halkları Edebiyatı yoğunlaştı.

1983-1987 yıllarında Baş Öğretmen, 1988-1992 yıllarında Doçent, ve bilahare profesör oldu.. 1993 yılından 2000 yılı Ekim ayına kadar Profesör ve Filoloji Fakültesi'nin Dekanı, 2000 yılının Ekim ayından 2001 yılının Ekim ayına kadar Kazak Edebiyatı Bölümü Başkanı olarak görev yapan Dadebayulı, 2001 yılının Ekim ayından 2008 yılının Mayıs ayına kadar El-Farabi adındaki Kazak Milli Üniversitesi'nin Eğitim ve Metot (taktik) Geliştirme Dairesi yöneticiliği görevini sürdürdü. Üniversitenin pek çok çalışma alanında görev yapan Dadebayulı, halen aynı üniversitede edebiyat alanındaki çalışmalarına devam etmektedir.

Onun “Kazak Edebiyatı Tarihi: Şimdiki Zaman”, “M. Avezov'un Edebiyat Laboratuvarı (Atölyesi)”, “Gelenekçilik ve Edebi Yazarlık”, “Yazar Çalışması” konuları üzerine verdiği dersler yalnızca güncel meseleler üzerine çözüm üretmez, bununla birlikte bilimsel içeriğinin değeri ve medeni yönüyle de

farklılık gösterir. Dadebayulu'nun verdiği dersler günümüz yöntemlerine uygun, öğrencilerin gelişmesine ve yaratıcılığına hizmet eden yapıdadır. Dedebyulu, Edebiyat Bilimi Profesörlüğüne kadar şekillendirip aktardığı bütün temel kuralları ve Eğitim uzmanlığının temel yöntemlerini kavramasıyla birlikte bütün derslerinin her türlü parçasında ya da bir dersin her safhasında ustalık gösterdi.

Eğitim, onun Öğretmenlik ve Üniversite hocalığı görevinde en başta yer alan ve en önemli işiydi. O derslerini büyük şevkle verdi, uzmanlığını heyecanla (şevkle) tamamladı. Fakat hiçbir zaman yolundan dönmedi. Sadeliğe (basitliğe) çok başvurmadı; her sözüne kurşun gibi ağır bir mana (anlam) yükledi. Derin Anlamlılık ve Sadelik, Doğruluk ve Açıklık onun Eğitim Uzmanlığının ilk nitelikleri oldu. Bu nitelikler ona, yaptığı işte -uzmanlık işinde- sabırlı, kibar, güzel görüntü verdi.

Jangara Dadebayulu, Filoloji alanındaki bilimsel çalışmalarıyla usta derlemecilerden biridir. 1991 yılında I. Altınsarı adlı Pedagoji Bilimleri Araştırma Enstitüsünün yöneticisi olduğunda, Kazakistan Cumhuriyeti'nin 25 Pedagoji okulunu hayali ve düşüncesinde olduğu şekliyle düzenledi. Bunun sonucu olarak Kazakistan Pedagojik düşüncesinin seviyesi arttı ve eğitim işinin yapısı - içeriği epeyce büyüme gösterdi. Filoloji Fakültesi kurumuna 1993 yılından beri danışmanlık yapan Dadebayulu, El- Farabi adlı Kazak Milli Üniversitesindeki Filoloji Bilimi araştırma çalışmalarının sonuçlarını Uluslararası ve Ulusal Bilim Konferansları, Sempozyumlar, konferanslar seviyesinde değerlendirdi. Onları sistemli şekilde düzenledi. Toplumsal-Kültürel konularda büyük çalışmalar yaptı. Bunların önemlilerinden bazılarından bahsedelim:

“Şairlik ve Suvırıpsalmalık Şiir” (Almatı 1995), “Abaytanuv: Hayatı ve Teorisi” (Almatı 1995), “Böltirik Almenuli ve Kazak'ın Şeşendik Şiiri (Almatı 1996), “Kazakistan Cumhuriyeti Bilim Akademisinin Akademisyeni. T. K. Kekişev'in 70. Yılığına Armağan”, Kazak Edebiyatının Tarihi ve Yapısının Önemli Sorunları (Almatı 1997), “M. Avezov ve Dünya Edebiyatı” (1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002), “Kazakistan Cumhuriyeti Bilim Akademisyeni Z. K. Kabdolov'un 70. Yılına Armağan”, “Kazak Edebiyatının Öğretimi ve Kazak Edebiyatı Araştırmalarının Önemli Meseleleri” (Almatı-1997), “M. Avezov ve Dünya Edebiyatı” (Almatı-1998), “Ötegen Batur” (1999), “Muhammed Haydar Dulati: Memleket Emektarı, Tarihi Kişilik” (1999), “Sabit Mukarov ve Kazak Edebiyatı” (2000), “Gabit Musiperov'un Edebiyat Dünyası” (2002)

Bilim-Araştırma çalışmalarını da düzenleyen Jangara Dadebayulu, tek bir alanda yöneticilik yapmıyordu. Bilim-Araştırma Programlarının yazarı, Bilimsel Pedagoji Kurumu danışmanlığını da yürüttü. Engin bilgilerini gittiği her yere taşıdı, Bilimsel-Araştırma Kurumlarının projelerini hazırladı ve

değerlendirdi. Bu kurumların geliştirilmesi hususundaki tüm düzenleme ve yönetme görevini üst seviyede yerine getirdi. Bilim-Araştırma projelerinin hem düzenleyicisi, hem danışmanı, hem Edebiyat yöneticisi görevlerini yaptı. Yazarlarla olan anlaşmaları, diyalogları bizzat yürüttü. Gelecekteki görevleri de en ince ayrıntısına kadar bunlarla birlikte sürdürdü.

Jangara Dedebayulı'nın danışmanlık yaptığı Bilim-Araştırma çalışmalarının sonuçlarına göre 1998 yılından başlayarak 2008 yılına kadarki zamanda 60'tan fazla monografi, 200'den fazla ders kitabı, ders kanunları, 50'den fazla bilimsel çalışma notu yayınladı. 30'dan fazla Uluslar arası, Ulusal ve Yerel Bilimsel Sempozyuma katıldı. 100'e yakın Yüksek Lisans, 10'dan fazla Doktora Tezi danışmanı oldu. Bilimsel redaksiyonu ile 60'dan fazla bilimsel araştırma toplamı yayınladı. "Milli İdea ve Kazak Edebiyatındaki Görünüşü: Eski Devirden Bugüne Kadar" başlıklı Araştırma projesine de danışmanlık yapmakta olan Dadebayev, Kazakistan Cumhuriyeti Bilimi Koruma Kurumu Bilimsel Projeler Yarışmasını birkaç kez kazandı.

Jangara Dedebayulı, 500'e yakın bilimsel çalışma ve eğitsel yönetime ilişkin çalışmalar yayınladı. Bunların belli başlıları şöyle sıralanabilir:

- 1) Günümüz Kazak Tarihi Romanındaki M. Avezov Tasviri (Almatı 1981),
- 2) Edebi Eser, Üniversite Öğrencilerine Verilen Ders Kitabı (Almatı 1986),
- 3) Güçlenip Büyüyen Şimdiki Zaman Kazak Edebiyatı'nın Önemli Meseleleri Hakkında Araştırma (Almatı-1988),
- 4) Kazak Tarihi Romanı: Gelenek ve Yenilik: Üniversite Öğrencilerine Verilen Ders Kitabı (Almatı 1988),
- 5) Gabiden Mustafın: Monografik Deneme (Almatı 1989),
- 6) Muhtar Avezov: Monografik Deneme (Almatı-1990),
- 7) Hayat Gerçeği ve Edebi Eser: Monografi (Almatı-1991),
- 8) Böltirik Almenulı ve Kazak Şeşendik Şiiri: Ders Kitabı (Almatı 1991),
- 9) M. Avezov'un Edebi Kişiliği (Almatı 1997),
- 10) Evliya Ata Adının Etrafında: Tarihi-Filolojik Çalışma (Almatı-1998),
- 11) Yazar İşi (Çalışma) : Monografi (Almatı 2001),
- 12) Şimdiki Kazak Edebiyatı: Dersler (Almatı 2002),
- 13) Benim Üniversitem (Almatı 2007),

14) İnsan ve Zaman (Almatı- 2007)

Jangara Dedebayulı “ Güçlenip Büyüyen”, “Gabiden Mustafın”, “Muhtar Avezov” monografik araştırmalarında Kazak Edebiyatı ile bu alandaki bilimsel ilerlemede ilmi değeri yüksek, toplumsal-kültürel birkaç meselenin çözümünü buldu. Bu çalışmalarda, Yazarın Edebiyat Laboratuvarı (Atölye) Sorunlarını ve daha eski sorunları çözümlendi. Kazak Tarihi Romanının meydana gelmesinin birçok önemli sorununu belirleyip çözüm yollarını buldu. Yazar, çalışmalarında bulunduğu sonuçları ve kuralları, gerekli ilmi kaynaklarla kanıtladı.

“Hayat Gerçeği ve Edebi Eser”, “Yazar Emeği (İşi)” monografileri; karakterleri farklı, eşsiz görünüşteki çalışmalar kervanına katıldı. Bunlarda tarihi gerçek ve onun günümüz Kazak Tarihi Romanındaki edebi yansıması gibi büyük bilimsel sorunları araştırdı. Bu çalışmalarda şimdiki zaman tarihi romanının belgesel tarihini, etnografik, folklorik ve edebi kaynaklarla kanıtladı, belgeledi. Yazarın eşsiz kanıtları, edebi sınıflama özelliklerini ve uzmanlık sınırlarını belirledi. Edebi sınıflama sürecini; tarihi varlığın edebi kaynaklarda karşılıklı yansıması (görünüşü), bağlılığı, benzerliği, farklı görünüşü, şekilleri gibi birkaç düzeyde belirledi (tespit etti). Bu tespitler şu şekilde sıralanabilir:

- a) Bağımsız, sadece kendiyile alakalı vakıa (olay),
- b) Olayın kendi içindeki özelliği,
- c) Benzer olaylar grubu ve onların çeşitleri,
- d) Olaylar sistemi ve araştırma neticeleri.

Kazak Şeşendik sözlerinin özelliği ve Suvırıpsalma (âşık) şiirlerinin araştırılması içinde de J. Dedebayulı'nın fevkalade çabası var. O, geleneği, kültürü, eski dünya görüşünü, Türk halklarının kadim yaşantısı ile adet-geleneklerini, şeşendik şiirlerin kaynaklarını, şeşendik şiir tarihi ve teorisini inceledi. Günümüzde eski toplum ve memleket emektarlarının, büyük âlimlerin, Şeşenlerin hayatını, edebiyatçılığını ve toplumsal hizmetini araştırma işiyle meşgul olmasıyla da büyük başarılar kavuştu. Özellikle, onun Şeşendik ve Suvırıpsalma şiirleri üzerine yaptığı araştırma dizisini (serisi) belirtmek gerek. Bunlar Milli kültürün içine işleyen önemli değerlerdir. Dedebayulı, sadece değerli kaynakları derleyip, tahlil edip bırakmadı. O, unutulmuş dünyayı eski haline getirmeye uğraştı. Olan gücüyle bu geleneği yeniden diriltmeye çalıştı. Açık kanıt olarak onun, Anaharsis, Aristotel, El-Farabi, İbn-i Sina, Mete Kağan, Atilla, İstemi Kağan, Bilge Tonyukuk, Evliya Ata, Küntüvmiş Batur, Alaşa Han, Salkam Jengir, Töle Biy, Kazdavıstı Kazibek Biy, Böltirik Şeşen, Ulbike Akın, Mayköt Akın, Bayzak Biy, Sıpatay Biy ve yine başkalarının hayatı ve hizmetleri

hakkında araştırmalarını analiz. Dedebayulu'nun bu konudaki bütün araştırmaları bilinmiyor.

Yazarın edebi özgünlüğü ve alimin inceleme araştırma çalışmalarının J. Dedebayulu için büyük anlamı var. O, bunları olanca ihtiyatıyla ve her yönüyle araştırdı, inceledi.

Onun kalemiyle yeniden doğan alimler oldukça çok: S. Kirabayev, Z. Kabdolov, Z. Ahmetov, T. Kekişev, M. Mirzahmetov, M. Joldasbekov. Yazarlar: C. Aytmatov, B. Momışulu, I. Esenberlin, B. Nurjakayev, Akın T. Moldagaliyev. Edebiyat ustaları T. Tokbergenov, S. Aşimbayev, S. Jumabek ve başkalarının edebi portreleri bunun gibi insanseverlik duygularıyla dolu. Bunun özü Dadebayev'in her araştırmacı, her edebi eleştirmen ya da akıl ustası gibi edebiyat araştırmacısının heyecanını yansıtıyordu.

Bu çalışmaların en aktif yaratıcı örnekleri kervanında, uzmanın kendi araştırma alanına ulaşan yaratıcı bir ilişki kurması, bakış açısı, bununla beraber ruhani uygunluk ve uyumluluk kabiliyeti vardı. Onun ressamdan farklı bu görüşü, âlimin edebiyat dünyasının olabildiğince en derin noktasına kadar inmesi yardım etti. Jangara Dedebayulu'nun edebi eleştirmen ve denemeci yolundaki edebiyatçı özgünlüğünün kendine has özellikleri vardı.

Edebiyat bilimi- Edebiyat hakkında, söz hüneryi hakkında bilgiliydi. Bunun için de o etkiliydi. Onu hayalsiz, düşüncesiz ve hevesiz şekilde hayal etmek mümkün değildir. Jangara Dedebayulu'nun yaratıcılığında bunlar bazen bir stil, bazen ritim, bazen yapı, bazen ilham ateşi şeklinde görünüyordu. Onun edebiyatın en derinlerine inip, eserinde işlediği insanı; özgünlüğü ve söz sanatıyla anlatmanın farklı lezzetini hissettirdi. Alim Jangara Dedebayulu'nun bilimsel-araştırma ve yine edebi-eleştirel çalışmaları Kazakistan'ın ilmi ve edebi merkezleri tarafından bahsetmeye değer kabul edildi. Ardından yabancı yerlerde de itibara kavuştu. Onun çalışmaları Yakutistan'da, Buryat'ta, Özbekistan'da, Türkiye'de, Kırgızistan'da, Çin'de de tanındı.

Jambıl Jabayev (Cambıl Cabayev)'in hayatı ve sanatı hakkındaki eserde yayınlanan derleme çalışmaları, Jambıl Jabayev'in 150. yılı için yapılan, Kazakistan Jambıl uzmanlarının ilmi araştırma çalışmaları yarışmasında birinciliğe layık görüldü. Jangara Dedebayulu'nun bilimsel çalışmaları aynı yeterlilikteydi (derecedeydi). Onların problemsel önem derecesi, edebiyat bilimi sahasındaki değeri ve saygınlığıyla tasvir edildi. Bilimsel değerinde onun çalışmaları; Kazak Edebiyatı ve Edebiyat Biliminin yeniden bilimsel çalışma alanında tanınmasına çok yardımcı oldu. Ardından Dedebayev (Uzman)'in çalışmaları bilimler arası nitelik kazandı. Onun bu düzeydeki çalışmaları, birçok bilim sahası için söylendiğinde: Edebiyat Bilimi, Folkloristik, Tarih, Etnografya ve Kültürel Bilimler alanında çok önemli yeri var.

Prof. Dadebayulı'nın araştırma çalışmalarının sonuçları, yüksekokul düzeyinde derslerde kullanıldı. Bunların en başında şunları saymak gerek:

Edebiyat ve Folklor,
Edebiyat ve Tarih,
Edebiyat ve Gelenekçi Toplum,
Şeşen Yeteneği ve Şeşendik Şiirler v.b

Bunlar Milli Üniversitedeki ikinci eğitim dönemindeki öğrencilere verildi. Dadebayev, Milli Üniversite'nin birinci eğitim dönemindeki öğrencilere; edebi sanat adlı ve ileri ders alanının esaslarını ortaya koyan ders programı ve özel kurslar oluşturdu. O, Kazakistan Cumhuriyeti Yükseköğrenim alanlarındaki öğrencilerine yazdığı "Günümüz Kazak Edebiyatı'nın Tarihi" eserinin ders programını hazırlayanlardan biriydi.

Prof. Dadebayulı, üniversite Filoloji Bilim Dalı'nda uzmanların yetişmesi yönündeki eğitim materyalleri yaratma işine de bazen katıldı. Onun yöneticiliğiyle Filoloji Bilimsel Eğitim Kaideleri oluşturuldu. Bunun en başını da üniversitede Filoloji Eğitimi vermenin, birinci veya ikinci basamakları için ulusal standartlar, bilimsel betimlemeler ve eğitim planları hazırlanıp düzenlendi. Onun Kazak Edebiyatı üzerine hazırladığı iki ciltlik-elli dersi, Kazakistan Cumhuriyeti Yükseköğretim kurumlarında çokça kullanıldı. Dadebayulı, 2002–2008 yıllarında, El Farabi adlı Kazak Milli Üniversitesi'ndeki eğitimsel ve metotsal alandaki bütün çalışmaları toplama işiyle meşgul oldu. Yöneticiliğiyle ve direkt katılımıyla üniversitede entelektüel kaynakların programlanmasını hazırladı. Bunun en başında yeni teknolojiler üretti ve kalitesini yükseltti. Onun bütün eğitim kurumları alanında kalite işletmeciliği sistemini kurup geliştirmeye büyük çaba harcadığını da ayrıca söylemek gerek.

Bahsedilen sistemin kalitesini arttırmanın yöntemleri konusunda; uzmanlığı aşamalara ve devrelere ayırma ve eğitim süresini bütün olarak düzenleme şeklindeki eşi bulunmaz düşüncelerini verdi. Herşey eşsizdi. İşte bu eşsizlikleri için: birinci olup Kazakistan Yükseköğretim Kurumları içinde, Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığının "İşletme alanındaki eşsizliği için" adlı ödülünün sahibi oldu. T.M. Devletleri arasında yapılan bunun gibi yarışmaların diplomatu unvanına erişti.

Jangara Dadebayulı, toplumsal işlerde de tanındı. İlim ve Bilim Bakanlığı'nın El Farabi Kazak Milli Üniversitesi bünyesindeki Tez Savunma Meclisi Yöneticisi, Yüksek Diploma Komitesi Değerlendirme Komisyonu'nun yöneticisi, Bilim ve İlim alanındaki kuruluşlar ve Kontrol Komitesi Başkanı'nın danışmanı olarak yüksek bilgili ilmi ve pedagojik uzmanlar yetiştirmeye büyük çaba sarf etti. O, Kazakistan Yazarlar Birliğinin Danışmanı, Kazakistan

Cumhuriyeti Milli Yüksekokulu Bilim Akademisinin, Kazakistan Cumhuriyeti Bilim Akademisi'nin, Uluslar arası Aytmatov Akademisi'nin Akademisyeni görevinde kendisinin entelektüel gücü ile insanlık ruhunu koruma, bilimi zenginleştirme, toplumun milli ve insani değerlerini koruma ve pekiştirme yolunda çabaladı.

Jangara Dedebayulu, kendi büyük çabalarıyla, toplumsal ve bilimsel-pedagojik alanda etkili hizmetleriyle yüksek bilim ve ilmi çevreye çok emek harcadı.

**Prof. Dr. Jangara Dedebayulu'nun Bilimsel Çalışmalarının
Kronolojik Olarak Gösterimi**

1. İnanca Büyük Özlem, *Julduz*, 1974, Sayı 9, 218-219
2. Arayıp Geleyim, *Julduz*, 1974, Sayı 6, 213-215
3. Gelinciğin (Gelinin) Gönünü Kazanmazsan, *Julduz*, 1975, Sayı 1, 218-219
4. Canlılık (Renklilik) Sırrı, *Kazak Edebiyatı*, 2 Kasım 1975
5. Gerçek Miras, *Leninçi Jas (Leninçi Gençlik)*, 15 Haziran 1976
6. Dünya Görüşü ve Hareket, *Kazak Edebiyatı*, 19 Mart 1976
7. Terbiye Eğitimi, *Kazak Edebiyatı*, 21 Ocak 1977, T. Kocakaev ile
8. Estetik Algılama Sırları, *Kazak Edebiyatı*, 1 Nisan 1977
9. Doktor Hakkında Destan, *Kazak Edebiyatı*, 21 Ekim 1977
10. Tesirli(etkili) Edebi Eserin "Keşkesi", *Kazak Edebiyatı*, 1 Eylül 1978
11. Âlim, Öğretmen (Üstad) İtibarı, *Kazakistan Öğretmeni*, 13 Ekim 1978, K. Ergobekov ile
12. Dünya Görüşü ve Hareket, *Jalın*, 1978, Sayı 4, 147-150
13. Dünya Görüşü ve Hareket; *Vakit ve Yazar*, Almatı, 1978, VI Kitap, 185-197
14. Şiir Konusu Muhabbet Olduğunda, *Kazak Edebiyatı*, 7 Temmuz 1978
15. Tabiatla Konuşup, *Julduz*, 1978, Sayı 6, 222-223
16. Tarih ve Edebi Tarih, *Kazak Edebiyatı*, 8 Aralık 1978
17. Şair Hakkında Üçleme, *Julduz*, 1979, Sayı 4, 215-219
18. M. Avezov'un Edebi Mirasının Anlamı ve Onun Bugünkü Edebi Sürece Etkisi, *Kazak Dilbilim*, Tabiat Meseleleri, Almatı, 1979, 3-11

19. Tabiatın Gizli Görünüşü, *Leninçi Jas*, 23 Temmuz 1979,
20. Fantastika Hakkında Düşünmek, *Leninçi Jas*, Mart 1979
21. Kaybolmayan Asıl Miras, *Leninçi Jas*, Mart 1979
22. Gelenek Devamlılığı; Bilim ve İş (Emek), 1980, Sayı 1, 14-15
23. Önemli Meseleler (Sorunlar); Önemli Sonuçlar, *Kazak Edebiyatı*, 7 Kasım 1980
24. Kazak Tarihi Romanın Temasıyla Başlığının Uyumu, *Kazakistan Mektebi*, 1980, Sayı 4, 77-80
25. M. Avezov Geleneği ve Şimdiki Kazak Tarihi Nesri, *Jalın*, 1980, Sayı 4, 156-160
26. Tarihi Roman Meseleleri, *Jetisu*, 14 Nisan 1980
27. Gelenek Seviyesi, *Jalın*, 1981, Sayı 4, 141-144
28. Şimdiki Kazak Nesrindeki M. Avezov Etkisi, *Metod-Kural*, Almatı, Kazak Üniversitesi, 981-48
29. Yetenek Örnekleri, *Kazak Edebiyatı*, 9 Ocak 1981
30. Tarihi Örnek ve Yazar Uzmanlığı, *Kazak Edebiyatı*, 30 Ocak 1981
31. Tarihi Nesirdeki Genç Arayışlar Hali Geleneği, Almatı, 1981, 37-41
32. Tarihi Roman Meseleleri, *Jetisu*, 10 Nisan 1981
33. Tarihi Kişi Gerçeği, *Jıldız*, 1981, Sayı 5, 221-223
34. Tarihi Gerçek ve Büyük Sonuç, *Jıldız*, 1981, Sayı 6, 187-191
35. Derin Damarlar, *Jıldız*, 1981, Sayı 1, 186-190
36. Yashı Güzel, *Kazak Edebiyatı*, 5 Mart 1982
37. Yürek Eseri, *Jedisu*, 24 Ağustos 1983
38. Kevser Suyu, *Sözistan*, Edebi Portre, Makale, Almatı, 1983, 19-29
39. Muhtar Avezov Geleneğinin Devamlılığı, KPCC XXVI Cilt ve Kazak Edebiyatının Sorunları, Almatı, 1983, 104-113
40. Esas, Karar Devri Seceresi, *Jıldız*, 1983, Sayı 8, 203-206
41. Şarkıdaki Söz, *Leninçi Jas*, 1 Mart 1984
42. Büyüme / Makam Yolunda, *Kazakistan Öğretmeni*, 2 Temmuz 1984
43. Bitmez (Tükenmez) Hazine, *Leninçi Jas*, 17 Temmuz 1984
44. Altın İp, *Sözistan*, Edebi Portre, Makale, Almatı, 1985, VI. Kitap, 51-66

45. İyinin İyiliği(İyisi), Prof. B. Şalebayulı Hakkında, Kazak Üniversitesi, 6 Mart 1985
46. Şarkıdaki Söz, Vakit ve Yazar Edebi Görkem Eleştiri/ Deneme Makaleleri, Almatı, 1985, 150-159
47. Şair Mirası, *Leninçi Jas*, 17 Temmuz 1986, T. Kekişev ile
48. Bitirilmeyen Hikâye, Kazak Üniversitesi, 1 Haziran 1986
49. Edebiyat Biliminin Temelleri, Metod, Öğütler, Almatı, Kazak Üniversitesi, 1986-31
50. Sağduyu, İleri Görüşlülük, Kitap Çarşısı, 31 Mayıs 1986
51. Edebi Eserin Ömür Gerçeği ve Edebi Derleme, 2002, Kazak Dili ile Edebiyat Uzmanlığı Boyunca Aldığı Eğitim Hakkında, Almatı, Kazak Üniversitesi, 1987-80
52. Edebiyat, Altın Köprü, *Leninçi Jas*, 14 Şubat 1987
53. Âlim İtibarı, *Julduz*, 1987, No:8, 191-192
54. Dostluk Kanıtı, *Leninçi Jas*, 25 Eylül 1987
55. Yürekteki Nur, *Leninçi Jas*, 11 Aralık 1987
56. Jüldüz Gazetesinin İçerik Özellikleri Hakkında, *Kazak Edebiyatı*, 30 Ocak 1987
57. Bengü Muhtar, *Leninçi Jas*, 27 Eylül 1987
58. Bıçağın Keskin Yüzü, Nakışın Bizi, Kazakistan, 11 Eylül 1987
59. Gerçek ve Edebi Eser, *Kazak Edebiyatı*, 27 Mart 1987
60. Gerçek ve Edebi Eser, *Kazak Edebiyatı*, 3 Nisan 1987
61. Usta Bilgisi, Kazakistan Pioneri, 30 Ocak 1987
62. Anne İtibarı, Edebiyat ve Onun Okuyucusu ve Okutucusu Hakkında, Kazakistan Öğretmeni, 22 Ocak 1988
63. Edebiyat Bilimin Temelleri, Kazak Dili ve Edebiyat Uzmanlığı Boyunca Okuttuğu Dersleri- Seminer Derslerini Hazırladığı ve Yazıya Geçirdiği Metod; Nüşhalar, Almatı, Kazak Üniversitesi, 1988-35
64. Dünyayı Şaşırtan “Cemile”, *Leninçi Jas*, 21 Eylül 1988
65. Doğru Yol, Büyük Minnet, *Kazak Edebiyatı*, 15 Temmuz 1988
66. Kazak Edebiyatı Gazetesinde 1987 Yılıının İkinci Yarısında Duyurulan Edebi Durum Hakkında, *Kazak Edebiyatı*, 26 Şubat 1988

- 67.** Kazak Tarihi Romanı, Gelenek ve Yenicilik, Ders Kitabı, Kazak Üniversitesi, 1988-77
- 68.** C. Aytmatov ve Ağız(Sözlü) Edebiyatı, Kazakistan Öğretmeni, 9 Aralık 1988
- 69.** Güçlenip Zamana Yayılan Makaleler, Almatı, Jazuvşı, 1988-187
- 70.** Gabiden Mustafın, Monografik Deneme(Özet), Almatı, Mektep, 1989-90
- 71.** Büyük Hakikat Bozkırları, *Juldız*, 1989, Sayı 12, 184-191
- 72.** Kazak Tarihi Romanı, Gelenek ve Yenicilik, Ders Kitabı, Almatı, Kazak Üniversitesi, 1989-78
- 73.** Hayat Gerçekleriyle Sanat Eserine, Kazak SSR Bilim Akademisinin Haberleri, Dil, Edebiyat, 1989, Sayı 2, 14-16
- 74.** Gerçek ve Edebi Eser, Zaman ve Yazar, Almatı, 1989, 88-107
- 75.** Gabiden Mustafın, Alma-Ata, Mektep, 1989-92
- 76.** Rahat Ömür, Derin Düşünce, *Leninçi Jas*, 10 Ağustos 1990
- 77.** Çetin Hayat Eseri, *Juldız*, 1990, Sayı 10, 197-199
- 78.** Benim Pirim, Süyünbay, *Leninçi Jas*, 24 Ağustos 1990
- 79.** Süreli Yayın İçindeki Şimdiki Kazak Edebi Durum, Metot, Tahlil, Almatı, Kazak Kızlar Enstitüsü, 1990-38, K. Tilkov ile
- 80.** Muradına Eren Yazar, Sosyalistik, Kazakistan, 1 Şubat 1990
- 81.** Kazak Edebiyatı İleri Ders Alanlarına Tahsis Edilen Program, Almatı, Respublikalık Ders- Metod Basma Cemiyeti, 1991-54
- 82.** Günümüz Kazak Romanındaki Gelenekçil Medeniyet Görünüşleri, Kazak Dili ve Edebiyatı, 1991, Sayı 1, 64-67
- 83.** Muhtar Avezov, Almatı, *Ravan*, 27 Eylül 1991
- 84.** Hayat Gerçeği ve Geçerli Çözüm, Almatı, Bilim, 1991-207
- 85.** Sanırık Batur, *Jas Alaş* (Genç Alaş), 27 Eylül 1991
- 86.** (S'ezd) Altındaki Soruya Cevap, *Juldız*, 1991, Sayı 1, 173
- 87.** Tarihi Romandaki Halk Geleneği, Kazak Edebiyatı, 28 Haziran 1991
- 88.** Töle Bi, *Jas Alaş*, 18 Ekim 1991
- 89.** Bilginler Şeceresi, *Jas Alaş*, 19 Mayıs 1991

90. Böltirik Şeşen'in Sözleri, *Almatı Akşamı*, 29 Mayıs 1992-15
91. Böltirik Şeşen'in Sözleri, *Almatı Akşamı*, 3.5.12.19 Haziran 1992
92. Sanırık Batur, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 1992, Sayı 1, 60-63
93. Sanırık Batur, Güney Kazakistan, 12 Mart 1992, K. Karajanov ile
94. Tarihi Varlık (Yaradılış) ve Onun Günümüz Kazak Romanındaki Şekli, 10.01.02 KCPO Halkları Edebiyatı (Sovyet Devri), Filoloji Dr. Bilim Derecesini Almak İçin Yazdığı Çalışma, *Almatı*, 1992-375
95. Görünüş ve Yorumlama, *Jas Alaş*, 13 Mart 1992
96. Görünüşün İsteksizliği, *Almatı*, *Bilim*, 1992-375
97. Anlaşılmaz(Karışık) Eser, *Juldız*, 1992, Sayı 3, 179-181
98. Şair-Yazar Denemeci Şansı, *Kazak Edebiyatı*, 19 Mart 1993
99. Böltirik Almenulı, Şeşendik Sözler, *Almatı*, *Bilim*, 1993-144
100. Jöngir Batır, *Almatı Akşamı*, 7 Temmuz 1993
101. Gök Türbe, *Almatı Akşamı*, 31 Ağustos 1993
102. Kazak'ın Demonolojik Hikâyeleri, *Almatı Akşamı*, 14.21.28 Mayıs 1993
103. Prof. A. Sadıkov Hakkında, *Güldeste*, Bişkek, 1993, 32-34
104. Sanırık Batur Tasviri, Sanırık Batur, *Almatı*, 1993, 21-24, K. Karajanov ile
105. Altı Şiir Etrafındaki(Çevresindeki) Altı Söz, *KazMY Habercisi*, Filoloji, 1994, Sayı 2, 38-41
106. Bilgin Kuralları, *Zan*, 3 Kasım 1994
107. Böltirik Şeşen, *Almatı Akşamı*, 3 Mart 1994
108. Böltirik Şeşen, *Almatı*, 1994-139
109. Böltirik Şeşen'in Sözleri, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 1994, Sayı 7-8, 120-128
110. Can(Canının) Kıymetini Düşünen, *Kazak Edebiyatı*, 25 Kasım 1994
111. "Karahan'ın, Kaplan Doğan Çocuğu Almambet" , *Almatı Akşamı*, 12 Ekim 1994
112. Alay Askeri, *Jetisuv*, 11 Ekim 1994
113. Talas Ülkesinin Efsaneleri, *Almatı Akşamı*, 26-31 Ekim 1994

- 114.** Talas Ülkesinin Efsaneleri, *Almatı Akşamı*, 2 Kasım 1994
- 115.** Tulpar'ın Yapısı ve Parçası, Almatı, *Bastav*, 1994-16
- 116.** Şona Smahanulı, *Almatı Akşamı*, 5 Aralık 1994
- 117.** Akıl-Güç Yüreği Beraber Tutar, *Almatı Akşamı*, 19 Haziran 1995
- 118.** Hevesli Olma Şekli, Abay, *Ensiklopediya*, Almatı, 1995, 125-126
- 119.** Bayzak Batur, Egemen Kazakistan, 6 Temmuz 1995
- 120.** Okumuştan(Bilgili) Çıkan Söz, Abay, *Ensiklopediya*, Almatı, 1995-171
- 121.** Karahan'ın Kaplan Doğan Çocuğu Almambet, Manas Destanı ve Dünya Halklarının Epik Mirası, Bişkek-Kırgızistan, 1995, 40-43
- 122.** Yaşlandı, Kaygılandı, Uyku Azaldı: Abay, *Ensiklopediya*, Almatı, 1995, 355-356
- 123.** “Manas” Yırı ve Hayat Gerçeği, *Kazak Edebiyatı*, 22 Ağustos 1995
- 124.** Mutlu oldu, olsun. Abay, *Ensiklopediya*, Almatı, 1995 401-402
- 125.** Mehmet Sultan Üzerine Efsane ve Gerçekler, *Almatı Akşamı*, 4 Mart 1995
- 126.** Muhtar Avezov'un “Abay Yolu” Adlı Eserindeki Abay Tasviri, *KazMY Habercisi*, 1995, Sayı 3, 91-99
- 127.** Süyünbay, *Almatı Akşamı*, 3 Ağustos 1995
- 128.** Dullar Hakkında Düşünceler, *Ulan*, 19 Eylül 1995
- 129.** Ulbike Ozan, *Almatı Akşamı*, 6 Kasım 1995
- 130.** Ustalık Büyük Şey, Kazakistan Yüksekokulu, 1995, Sayı 4, 75-80
- 131.** Anaharsis, *Ulağat*, 1966, Sayı 1, 21-32
- 132.** Bayzak Batur, *Juldız*, 1966, Sayı 7, 121-127
- 133.** Böltirik Almenulı ve Kazak Şeşendik Sözleri Ders Kitabı, Almatı, Kazak Üniversitesi, 1966-222
- 134.** Böltirik Şeşen Sözlerinin İnsanseverlik Nişanesi, *Almatı Akşamı*, 30 Eylül 1996
- 135.** Böltirik Şeşen'in Sözlerinin Görkemi, Egemen Kazakistan, 23 Eylül 1996
- 136.** Böltirik Şeşen'in Sözleri, *Jetisuv*, 17 Nisan 1996

- 137.** Böltirik Şeşen'in Sözleri, *Jetisuv*, 19 Nisan 1996
- 138.** Jambıl'ın Şiirselliği, *Almatı Akşamı*, 24 Ocak 1996
- 139.** Jambıl'ın Şiirselliği, *Almatı Akşamı*, 26 Ocak 1996
- 140.** Jambıl'ın Şiirselliği, *Almatı Akşamı*, 30 Ocak 1996
- 141.** Jambıl'ın Şiirselliği, *Almatı Akşamı*, ?
- 142.** Düşüncesi Açık, Yeteneği Eşsiz, Kendi Bilge: J. Jabayev 15. yy., *Almatı Akşamı*, 29 Ocak 1996
- 143.** Düşüncesi Açık, Yeteneği Eşsiz, Kendi Bilge: *KazMY Habercisi*, 1996, Sayı 5, 7-12
- 144.** Söz Açıklığı, *Egemen Kazakistan*, 9 Temmuz 1996
- 145.** Süyünbay Aranulı, Türk Edebiyat Dergisi, Türkiye, Türk Dilinde, 1996, Sayı 8, 88-95
- 146.** Tamabek Kartabayulı'nın Edebi Mirası, Kartabayulı T. Halkıma Borçluym, Minnetim Yok, Şiirlet, Balatlar, Destanlar: Almatı, 1996-1996
- 147.** Halk Onun Büyük Adı, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 1996, Sayı 2, 31-36
- 148.** Şeşendik Sözlere Has Ustası, *Egemen Kazakistan*, 28 Eylül 1996
- 149.** Şiir ve Şairlik Zirvesi, *Kazakistan Yüksekokulu*, 1996, Sayı 3
- 150.** Abay Yolu Eposundaki Abay Tasviri, Abay, 1997i Sayı 2-3, 32-37
- 151.** Anaharsis, *Ulağat*, 1997, Sayı 1, 67-88
- 152.** Edebiyat Bilimin En Zirvesinde, *KazMY Habercisi*, Almatı, 1997, Sayı 8, 121-123
- 153.** Avezovtunu Meseleleri, Kazakistan Jağarı Mektebi, 1997, Sayı 2, 93-95
- 154.** Evliya Ata: Şah Mahmud Buğra Karahan Yurdunda, *Egemen Kazakistan*, 14 Mayıs 1997
- 155.** Bayzak Batur, *Juldız*, 1966, Sayı 7, 121-131
- 156.** Yazarın Edebi Genişliği ve Huy Samimiliği, Türk Edebiyatı Dergisi, Türkiye, *Türk Dili*, 1997, Sayı 14, 23-35
- 157.** Edebi Gelenek ve Karakter Genişliği, Muhtar Avezov Hakkında Makaleler, Türk Diline Çeviren Z.İsmail-A.Güngör, Ankara, 1997, 78-93

- 158.** Kadırgalı Bey Kasımoğlu, *Almatı Akşamı*, 30 Temmuz 1997
- 159.** M. Avezov, Kazak Üniversitesi, Eylül 1997, Sayı 6
- 160.** M. Avezov ve Halk Kültürü, *Almatı Akşamı*, 24 Eylül 1997
- 161.** M. Avezov ve Halk Kültürü, *KazMY Habercisi*, Almatı, 1997, No:13, 31-35
- 162.** Muhtar Avezov, Talık 2. Basım, Almatı, *Ravan*, 16 Haziran 1997
- 163.** Otırar ve Onun Kahraman Valisi Kayırhan, *Almatı Akşamı*, 31 Ekim 1977
- 164.** Otırar ve Onun Kahraman Valisi Kayırhan, *Almatı Akşamı*, 3 Kasım 1977,
- 165.** C. Kirabayev Hakkında, *KazMY Habercisi*, 1997, Sayı 8, 121-123
- 166.** Salkam Jengir, Salkam Jengir Kazak Halkının Congar İşkaline Karşı Savaşan Komutan, *Jetisu*, 5 Şubat 1997
- 167.** Derinlerde Toplanan Mercan, Joldasbekov M.; Toplum Hayatı- İnsan Hayatı. Almatı, 1988.
- 168.** Derinlerde Toplanan Mercan, *Kazak Edebiyatı*, 3 Haziran 1997
- 169.** Büyük Yazarın Sanatını ve Terbiyesini Tanıtma, Önemli Görev: Muhtar Avezov Hakkında, Kazakistan Yüksekokulu, 1997, Sayı 2, 93-96
- 170.** Ustalık Bilgisi: Z. Kabdolvka'nın 70. Yaşı, *Almatı Akşamı*, 10 Aralık 1977
- 171.** Ustalık Bilgi Büyüğünde, *KazMY Habercisi*, Almatı, 1977, Sayı 9, 26-28
- 172.** Ustalık Büyük Şey, *KazMY Habercisi*, Almatı, 1997, Sayı 14, 70-74
- 173.** Yazarın Sanat Hürriyeti ve Karakter Gerçekliği Muhtar Avezov Hakkında Makaleler, Ankara, 1997, 78-93
- 174.** Namusun Doğumu, Ar- Namus Bayrağı, *KazMY Habercisi*, Almatı, 1988, Sayı 21. 27-29
- 175.** Şair Evreni: Mereytoy-50, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 1998, Sayı 9-10, 108-113
- 176.** Evliya Ata: Cumhurbaşkanı ve Komutanlar, Âlimler ve Şeşenler, Şairler ve Ozanlar: Tarihi Filoloji- Araştırmalar, Almatı: Kazak Üniversitesi, 1998-316

- 177.** Jambılтанув, Akşam-Şecere: Şecere, Kaynak, Görüş Bildirme, Almatı, 1998, 11-16
- 178.** Yürek Dilini Söyleten, *Almatı Akşamı*, 21 Eylül 1998
- 179.** Kazak Edebiyatı Tarihi (20. Yüzyıl) Biliminin Tipik Ders Programı: Kazak Dili ve Edebiyatı Uzmanlığı için, Almatı, Kazak Üniversitesi, 1998-57, Z. Bisengali ile
- 180.** Hürmetli Mırzatay Sergaliulı, *KazMY Habercisi*, Almatı, 1998, Sayı 17, 7-8
- 181.** Muhtar Avezov'un Edebiyat Atölyesi: Filoloji Fakültesi Master Öğrencilerine Verilen Hususi Kursun Ders Programı, *KazMY Habercisi*, Almatı, 1998, Sayı 23, 48-49
- 182.** İlerleme Yolunda, *KazMY Habercisi*, Almatı, 1998, Sayı 24, 48-49
- 183.** Prof. M. Sergoliyev, *KazMY Habercisi*, 1998, Sayı 17, 7-8
- 184. R**
- 185.** Sahipsizler Tipi, *Sport*, 1998
- 186.** Tulpar'ın Yapısı ve Ayrıntısı, Ata ----- : Kazak Gelenekleri Üzerine Tanım, Kurast., N. Aybayev, Almatı, 1998, 71-91
- 187.** Tumanbay Moldagaliyev'in Şairliği, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 1998, Sayı 4, 19-24
- 188.** Akı(Zihni) Aydınlık(Aydın), Baltagulov, 1. Hayat Aşamaları, Almatı, Kazak Üniversitesi, 1999
- 189.** Gelenek Düzeni ve Günümüz, *Zan Gazetesi*, 29 Aralık 1999
- 190.** Bozkır Bilgesi-Abay, 1999, Sayı 3
- 191.** Kazakistan Cumhuriyeti Halk Bilim Akademisinin Muhbiri R.N. Nurgali'nin ilmi, Pedagojik ve Toplumsal Hizmetinin Kısaca Özeti, Nurgali Rımgali Nurgaliulı (Nurgaliyev), Bibliyografik Tespit, Almatı, Kazak Üniversitesi, 1999
- 192.** Atilla, *Almatı Akşamı*, 23 Ağustos 1999
- 193.** Atilla, *Almatı Akşamı*, 25 Ağustos 1999
- 194.** Atilla, *Almatı Akşamı*, 27 Ağustos 1999
- 195.** Atilla, *Almatı Akşamı*, 1 Eylül 1999
- 196.** Atilla, *Almatı Akşamı*, 3 Eylül 1999

- 197.** Atilla, *Almatı Akşamı*, 6 Eylül 1999
- 198.** Gelen Kervanı Geri Çevirsen, Son Deve Öne Çıkar mı?, *Egemen Kazakistan*, 9 Ekim 1999
- 199.** Edebiyat Biliminin Tipik Ders Programı, 0220-Edebiyat Bilimi Uzmanlığı için, Almatı: Kazak Üniversitesi, 1999-18
- 200.** Edebiyat Bilimine Giriş: Metodsall Nüşahalar ve İlmi Yöntem Çalışmasının Başlıkları, Filoloji Fakültesi, Almatı: Kazak Üniversitesi, 1999-25, J. O. Membetov ile
- 201.** Genç Bilim Adamına Verilen 100 Tavsiye- *KazMY Habercisi*, Almatı, 1999, 144-152, L. Aldabergenközi ile...
- 202.** Hürmetli Rakış Satulu! *KazMY Habercisi*, Almatı, 1999, Sayı 33, 5-7
- 203.** Mehmed Sultan, Hepimiz Türküz, Türkistan- 10,15 Aralık 1999
- 204.** Muhammed Jaydar Dulati'nin “ Tarihi Raşidi” Dilogyası- Kazak Tarihi Nesrinin Önceki Örnekleri, Muhammed Jaydar Dulati; Düşünür, Tarihçi, Yazar, Komutan: Uluslar arası Bilim Konferans Materyalleri, Almatı, 1999, 135-145
- 205.** Ötegen Batur, Kazak Üniversitesi, Eylül 1999, Sayı 8
- 206.** Ötegen Batur Hakkında, *Almatı Akşamı*, 20 Eylül 1999
- 207.** Ötegen Batur Hakkında, Muzizdi Ötegen, Almatı: *Aykos*, 1999, 109-113
- 208.** Edebiyat Düzeni ve Günümüz, *Zan*, 29 Aralık 1999
- 209.** Cengiz Aytmatov'un “Cemile” Romanı Üzerine- Cengiz Aytmatov ve Ruhani Medeniyet, Bişkek, 1999, 167-184
- 210.** Akıl-Güç Yüreği Beraber Tutar, (Cumhurbaşkanı Üzerine), *Almatı Akşamı*, 4 Ocak 1999
- 211.** Alaşahan. 1465-1504, *Almatı Akşamı*, 28 Aralık 2000
- 212.** Bu Hayattaki Nurlu İşaret, İnsanlığın Belirlenen Yolu, Egemen Kazakistan, 7 Ocak 2000
- 213.** Bilge Tonyukuk, *Almatı Akşamı*, 14 Kasım 2000
- 214.** Bölüme 50 Yıl, *KazMY Habercisi*, 2000, Sayı 37, 3
- 215.** Hayatı ve Yaratıcılığı Meşhur (Belester), *KazMY Habercisi*, 2000, Sayı 6, 8-13

- 216.** Talas Ülkesinin Efsaneleri, *Almatı Akşamı*: 28,30 Eylül 2000
- 217.** Talas Ülkesinin Efsaneleri, *Almatı Akşamı*: 3 Ekim 2000
- 218.** Tarih Şahıs(Dayanak) : Muhammed Haydar Dulati'nin "Tarihi Raşidi"
Diloyası-Kazak Tarihi Romanının Geçmiş Özeti, Türkistan, 16,22
Haziran 2000
- 219.** Filoloji Fakültesi, Kazak Üniversitesi, Haziran 2000, Sayı 5
- 220.** S. Mukanov ve E. Mustafin: Sabit Mukanov ve Kazak Edebiyatı,
Almatı: Kazak Üniversitesi
- 221.** Böltirik Şeşen // İli Keşi; Çin Halk Cumhuriyeti İli Bölgesel Yönetimi
ile Ortak Gazete, 19 Ocak 2000, Sayı 145
- 222.** Javgaş Batur, *Almatı Akşamı*, 2000, Sayı 45-49
- 223.** Akli (Zihni) Aydınlık (Aydın), Baltagulov, *1.Hayat Aşamaları*,
Almatı, Kazak Üniversitesi, 2000, 117-124
- 224.** Yetenekten Arta Kalan Sarın: Kırıkbayev, *3. Nesil (Uni)*, Almatı:
Kazakistan Üniversitesi, 2000, 117-124
- 225.** Böltirik Şeşen, İli Keşi, Çin Halk Cumhuriyeti İli Bölgesel
Yönetiminin Ortak Gazetesi, 24 Mart 2000, Sayı 668
- 226.** Prof. Z. K. Bisengali, Otobiyografik Gösterge, Almatı, Kazak
Üniversitesi, 2000
- 227.** Mehmet Sultan, *Türk Dünyası*, 1 Eylül 2000, Sayı 1
- 228.** Kişiyeye Kötülük Yaşatmayan Kişilik, "Jetisu" Gazetesinin Yedi
Sorusuna Karşılık, *Jetisu*, 26 Mart 2001
- 229.** Alaşahan ve Onun Edebiyattaki Tasviri, IV. Uluslar arası M. X. Dulati
Konferansı, Taraz, 29-31 Şubat
- 230.** Alaşa han (1465-1504) : Alaşa han'ın Dünyaya Gelişinin 535. Yılına
Armağan, *Almatı Akşamı*, 4 Ocak 2001
- 231.** Alaşa han, *Almatı Akşamı*, 7 Şubat 2001
- 232.** Alaşa han, *Almatı Akşamı*, 9 Şubat 2001
- 233.** Cumhur ve Cumhurbaşkanı, *Egemen Kazakistan*, 23 Kasım 2001
- 234.** Bilge Buvdın Tenirkut, *Almatı Akşamı*, 3 Temmuz 2001
- 235.** Bilge Tonyukuk, *Egemen Kazakistan*, 15 Mayıs 2001
- 236.** Yazar Çalışması (İşi) , Almatı: Kazak Üniversitesi, 2001-336

- 237.** Ufku Parçalayıp Bırakıp Geldi; *Egemen Kazakistan*, 3 Ekim 2001
- 238.** Kurt Halkının “Küçük Ansiklopedisi” Ruhani Hayatımızdaki Başka Çaba, *Almatı Akşamı*, 7 Temmuz 2001
- 239.** M. Avezov ve Halk Edebiyatı // M. Avezov ve Dünya Edebiyatı : Uluslar arası Bilim-Teori Konferans Materyalleri (28-29 Eylül, 2000-2001), Almatı, 2001
- 240.** Ömür Ümit ile Pişmanlıktan İbaret: Yazarı G. Hurjekeyev hakkında, Anatili, 1 Mart 2001
- 241.** Uсталık Büyük Şey, *Egemen Kazakistan*, 19 Eylül 2001
- 242.** İstemi Kağan, *Almatı Akşamı*, 19 Mayıs 2001
- 243.** Kazıbek Bey Tavasarulı'nın Şiir Mirası // Kazıbek Bey- Tarihi Şahsiyet, Alim ve Şair, Bilimsel Konferans Bildirileri, Almatı: Kazak Üniversitesi, 2001, 32-38
- 244.** Töle bi ve Onun Zamanı(Devri) Kazak'ın Gelenekleri: Belgeler, Kaynaklar ve Araştırmalar 10 Ciltlik 1. Cilt, Almatı: Yedi Tüzük, 2001
- 245.** Uсталık, Bilgi Şöhretinde: T. Kekişulı Meşhur İlmi Biyografik Külliyyat, II. Cilt, Kurast, K. Ahmed-A. Jasipova-M. Begmanova, Almatı, İlmi Kütüphane, 2001, I. Cilt, 530-534
- 246.** Feraset: T. Kekişulı, Meşhur İlmi Biyografik Külliyyat, II. Cilt, Kurast, K. Ahmed-A. Jasipova-M. Begmanova, Almatı, İlmi Kütüphane, 2001, I. Cilt, 249-252
- 247.** Ömür ve Güzel (Süs-Nakış) G. Mustafin'in Edebi Sanatı Hakkında, *Almatı Akşamı*, 10 Ağustos 2002
- 248.** Geleceği Bekliyoruz, *Egemen Kazakistan*, 5 Nisan 2002
- 249.** Akıl Işığı, *Almatı Akşamı*, 26 Aralık 2002
- 250.** Efsane ve Gerçek: Taraz-2000, *Egemen Kazakistan*, 2002
- 251.** Adının Etrafında; Taraz Tarihi Hakkında Düşünceler, Almatı: Nurlu Âlem, 2002-248
- 252.** Bilimin Adil Kadısı, *Kazak Edebiyatı*, 27 Aralık 2002
- 253.** Yazar Dünyasındaki Işık ve Merhamet, *Kazak Edebiyatı*, 13 Aralık 2002
- 254.** Yüksek Bilim-Pedagoji Bilimi: Kalıplaşmış (Tendensiyaları) ve (Damu) Yönleri, Kazak Üniversitesi, 25 Haziran 2002

- 255.** Kazak Edebiyatı: Kadim Zaman Ders Kitabı, Almatı: Kazak Üniversitesi, 2002-158, N. B. Sağındıkov ile
- 256.** Günümüz Kazak Edebiyatı, Seminer Dersi, Almatı, Kazak Üniversitesi, 2002-309
- 257.** Talas Efsaneleri, Almatı: *Nurlu Adam*, 2002-72
- 258.** Talas Efsaneleri, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2002, Sayı 9, 3-12
- 259.** Ustalık Bilgisi, *Kazak Edebiyatı*, 6 Aralık 2002
- 260.** İstemi Kağan, *Kazak Edebiyatı*, 18 Ocak 2002
- 261.** İstemi Kağan, Abay, 2002, Sayı 1, 6-12
- 262.** Üç Yüz Kişiyeye Yardım Eden, Bozkır Bilgeleri : Kurast, E. Eben, E. Duyisenbayulı, İ. Tasmağambetov, A. Kurdabayev, Almat, Kazakistan(Damu) Enstitüsü, 2002, 264-273
- 263.** Bozkır Alimi, Bozkır Bilgeleri, Kurast, E. Eben, E. Duyisenbayulı, İ. Tasmağambetov, A. Kurdabayev, Almat, Kazakistan (Damu) Enstitüsü, 2002, 5-17
- 264.** Kazıbek Bey Tavasarulı: İnatçı Kazıbek Bey Tavasarulı, Astana: Elorda, 2002, 3-9
- 265.** Ağıbay ile Sıpatay Batur: Akjoltay Ağıbay Batur, Almatı, Bilim, 2002, 566-570
- 266.** Milli Üniversitede Eğitim Hizmeti Düzenlemelerinin Büyük Sorunları, Milli Üniversitenin Farklı Konumu ve Öğrenci Yapısının Standartlaşması, (damuv), Sınıf Meseleleri. Almatı: Kazakistan Üniversitesi, 2002. 5-8
- 267.** İstemi Kağan, *Kazak Edebiyatı*, 18 Ocak 2002
- 268.** Ustalık Büyük Şey, Zeynulla Kabdolov: Üstad, Âlim, Yazar. Almatı: Kazak Üniversitesi, 2002, 144-152
- 269.** Cumhur ve Cumhurbaşkanı: Bağımsızlık Üzerine Astana: *Egemen Kazakistan*, 2002, 344-356
- 270.** İstemi Kağan, Abay, 2002, Sayı 1, 6-12
- 271.** Ustaya Hürmet: Edebiyat Biliminin Ana Sorunları. Akademik Seri: Kirabayev'in 75. Yılına Armağan, Almatı, Kompleks 205-311
- 272.** Jambıl: Kazak Edebiyatının Kısaca Tarihi. İkinci Kitap, Ders Kitabı, Almatı, 2002, 305-311

- 273.** Adem Baba, *Almatı Akşamı*, 9 Aralık 2003
- 274.** Adem Baba, *Almatı Akşamı*, 11 Aralık 2003
- 275.** Adem Baba, *Almatı Akşamı*, 13 Aralık 2003
- 276.** Görünüşün Önemi, Nayzımgoy Nakış Nurmahan, Kurast, Z. Kıstazbayulı, Almatı: Örkeniyet, 2003, 117-118
- 277.** Ziyalı (Aydın) Vatandaş: İbretlik Alim: Kırgız Halkının Alimi E. Sadıkulı, *Almatı Akşamı*, 23 Ekim 2003
- 278.** Günümüz Kazak Edebiyatı, Seminer Dersi, Almatı, Kazak Üniversitesi, 2003
- 279.** Hazır Cevaplılığın Gerçek Ustası: Abay, 2003, Sayı 1, 79-87
- 280.** Mastır Tezini Yazma ve Savunma Yolları Hakkında: Gerçek Alime Verilen 100 Öneri, Almatı: Kazak Üniversitesi, 2003, L. Aldabergenkızi ile
- 281.** Taltüste Gölge Olmaz. *Kazak Edebiyatı*, 21 Mart 2003
- 282.** Halkımızın Gerçek Kahramanı, *Egemen Kazakistan*, 14 Kasım 2003
- 283.** İnatçı Navrızbay Batur Hayatı ve Kişiliği: İnatçı Navrızbay Batur, Bilim-Teori Konferans Dökümanları, Almatı, 2003, 33-39
- 284.** Edebi Eser ve Hayat Gerçeği; M. Avezov ve Dünya Edebiyatı, Uluslararası Bilim Konf. Materyalleri, (26,27 Eylül 2002), Kazak Üniversitesi, 2003, 9-16
- 285.** Edebi Eser ve Edebiyat Meşhurları. Nurgali R., Edebiyat Teorisi, Astana; Foliyant. 2003, 160-162
- 286.** Geçmiş Düşüncesi ve Şimdiki Zaman; Araştırmalar, Kaynaklar, Dökümanlar. 10 Cilt, 2. Cilt, Almatı; Jeti Jarğı, 2003, 179-182.
- 287.** Adem Baba, Abay, 2004, Sayı 3, 5-14
- 288.** Adem Baba, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2004, Sayı 9, 118-122
- 289.** Adem Baba, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2004, Sayı 10, 64-71
- 290.** Adem Baba, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2004, Sayı 11, 123-127
- 291.** Dulat Babatayulı, Günümüz Edebiyat Biliminin Teorik ve Pratik Sorunları Uluslararası Bilim Konferansı Dökümanları, Almatı, 2004
- 292.** Yeryüzündeki Ahlaklı İş, Değerli Çaba, *Almatı Akşamı*, 6 Kasım 2004
- 293.** Günün Nuru ve Ananın Sütü Üzerine, *Almatı Akşamı*, 23 Ekim 2004

- 294.** Günün Nuru ve Ananın Sütü Üzerine, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2004, Sayı 12, 118-120
- 295.** Kaliteli Bilim Ucuz Olmaz; Ucuz Bilim Kaliteli Olmaz, *Almatı Akşamı*, 18 Eylül 2004
- 296.** Altından Değerli, Gümüşten Ağır: Almatı, Kazakparat , 2004, 48-57
- 297.** Töle bi Hakkında Araştırmalar, İli Pedagojik Enstitüsünün Bilimsel Dergisi: Kulja Kalası, 2004, Sayı 1, 34-44
- 298.** Cumhur ve Cumhurbaşkanı, Karaşanırak, Almatı, Kazak Üniversitesi, 2004
- 299.** Prof. Jangali Süyinbayev ve Kazak Edebiyatının Tarihi Meseleleri, Almatı, Kazak Üniversitesi, 2004
- 300.** Edebiyat Alimi M. Mirzahmetuli Hakkında, *Alaş*, 2005, Sayı 3, 134-137
- 301.** Adem Baba, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2005, Sayı 2, 52-54
- 302.** Adem Baba, *Alaş*, 2005, Sayı 3, 70-83
- 303.** Adem Baba: Dini Tanım, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2005, Sayı 4, 102-105
- 304.** Adem Baba: *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2005, Sayı 6, 73-75
- 305.** Adem Baba: Dini Tanım, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2005, Sayı 9, 110-113
- 306.** Adem Baba: Ülken Engime, Almatı, Kazak Üniversitesi, 2005, 95
- 307.** Şair, *Jetisu*, 12 Mart 2005
- 308.** Ana Babaların Müdahalesiyle Bilim Kaliteli Olur mu?, Aykın, 15 Şubat 2005
- 309.** Halk Ruhunun Aynası, *Egemen Kazakistan*, 18 Haziran 2005
- 310.** Jır Semalarının Parlayan Yıldızı, *Jetisu*, Aralık 2005
- 311.** Günün Nuru ve Ananın Sütü Üzerine, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2005, Sayı 1, 99-103
- 312.** Günün Nuru ve Ananın Sütü Üzerine, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2005, Sayı 2, 90-93
- 313.** Günün Nuru ve Ananın Sütü Üzerine, *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2005, Sayı 3, 111-116

- 314.** Kanla Yazılan Kitaplar, *Aykın*, 23 Aralık 2005
- 315.** Emri Yerine Getirmek, (Nihilizm) mi? Ana Tili, 20 Ağustos 2005
- 316.** Dikkatlice Baksan Da Gözün Görür mü, Deniz Gibi Sırrı Var... ,
Abay, 2005, Sayı 1, 77-80
- 317.** Yüksek Çaba, Aydın Zihin, Merhametli Yürek: KR Haberleşme Araçlarında, Ulusal Elyazması Cemiyetinin Çıkardığı: Balgulov Hakkında, Egemen Kazakistan, 1 Şubat 2005
- 318.** Gerçek Acı, Samimi Çaba: Kazakistan Müslümanlarının Dini Eserleri, Basımhanesinin Reisi, Baş Müftü Ebsattar Hacı Derbiseli'nin 2004 Yılında Yaptığı İş- Çalışma Çizelgesi Almatı: KMOB, 2005
- 319.** Şair Tumanbay'ın Şiirleri, Makaleler, Almatı, Atamura 2005
- 320.** Gördünüz mü?. Yurduma Hizmet. Abdıldajan Akmataliyev hakkında, 2005, 221-222
- 321.** Sır, Birtanov A. B. // Altı Asker, Düşünceler, Kaynaklar, Nüshalar, Almatı, Kazak Üniversitesi, 2005, 286-297
- 322.** Kanla Yazılmış Kitaplar, *Aykın*, 24 Aralık 2005
- 323.** Bilgin El Farabi'nin Hayatı, İli Pedagojik Enstitüsünün Dergisi, 2007, Sayı 2, 1-11
- 324.** Adem Baba, Dini Açıklama, *Kazak Dili Edebiyatı*, 2006, Sayı 2, 111-115
- 325.** Ebu Nasır El Farabi : Hayat Hikayeleri(İbretleri), *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2006, Sayı 9, 33-39
- 326.** Ebu Nasır El Farabi : Hayat Hikayeleri(İbretleri), *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2006, Sayı 10, 49-52
- 327.** Ebu Nasır El Farabi : Hayat Hikayeleri(İbretleri), *Kazak Dili ve Edebiyatı*, 2006, Sayı 11, 51-54
- 328.** El Farabi İsmindeki Kazak Milli Üniversitesi.....?
- 329.** Böltirik Şeşen'in Edebi Mirası: *Ulağat*, 2006, Sayı 5, 71-82
- 330.** Hazırlık Bölümleri Çalışmalarının Modernleşmesi Gerek. Modern Eğitim Merkezlerinin Tecrübelerinden, Kazak Eli, 11 Mayıs 2006
- 331.** Pelin Kokulu Eşsiz Yetenek: S. Muratbekov'un Şiirleri Toplamı, *Kazak Edebiyatı*, 4 Ağustos 2006
- 332.** Şiirin Büyük Gri Caddesiyim. *Jetisu*, 21 Mart 2006.

- 333.** Sözümden İbret Al, Düşün: *Jetisu*, 18 Ocak 2006
- 334.** Tanıkök, VIII. Yüzyıl Başında Yaşamış Savaşçı Babamız Hakkında, Abay, 2006, Sayı 1, 22-29
- 335.** Üstad, Kazak Edebiyatı, 29 Eylül 2006, Sohbetleşen: Z. Şildebayılı
- 336.** Şeşendik Sözler ve Şeşen Yeteneği, *Ulağat*, 2006, Sayı 4, 81-96
- 337.** Can(Gönül) Zenginliğini Düşünen, Nurjekeuli Beksultan, I. Cilt, Almatı, “Jalın Basması” JSS, 2006
- 338.** İnatçı Navrızbay Batur Hayatı ve Kişiliği: İnatçı Navrızbay Batur, Almatı, “Mersal” Kitabevi, 2006
- 339.** Ebu Nasır El Farabi İli Pedagoji Enstitüsünün Bilimsel Dergisi, 2007, Sayı 2, 1-11
- 340.** Baş Müftü, *Julduz*, 2007, Sayı 9, 177-181
- 341.** Bölterik Şeşen’in Edebi Mirası, *Ulağat*, 2007, Sayı 1, 93-100
- 342.** Bölterik Şeşen’in Edebi Mirası, *Ulağat*, 2007, Sayı 2, 46-50
- 343.** Değerli Hazine, *Ulağat*, 2007, Sayı 3, 31-41
- 344.** Benim Üniversitem, Almatı: Kazak Üniversitesi, 2007-219
- 345.** Mirzatay Joldasbekov Hakkında, *KazMY Habercisi*, 2007, Sayı 9, 3-5
- 346.** Üstad, *Egemen Kazakistan*, 25 Ağustos 2007
- 347.** Büyük Yolda: Bozkır ve Şehir, 25 Ağustos 2007
- 348.** Şüphesiz Hürmet ve Sonsuz Sevgi Sahibi Meşhur Alim Mirzatay Joldasbekov 70 Yaşında, *Julduz*, 2007
- 349.** İyi Adamdı, Almatı: Kazak Üniversitesi, 2007, 56-60
- 350.** Köşek Batır, Talas Tınısı, 28 Şubat 2007
- 351.** Bölterik Şeşen’in Edebi Mirası: Bölterik Emenulı : Şeşendik Sözler, Almatı, Kazak Üniversitesi, 2007
- 352.** Zihin Ateşi: İbretlik Ömür: Kazakistan’ın Emektarı Tursunbek Kekisulı’nın 80. Yılına Armağan, Almatı, Kazak Üniversitesi, 2007, 25-29
- 353.** Şüphesiz Hürmet ve Sonsuz Sevgi, Meşhur Halk Emektarı ve Memleket Emektarı Mirzatay Joldasbekov Üzerine Düşünceler, Astana “Kültigin” Basması, 2007, 125-133

- 354.** Ustalık Büyük Şey, Meşhur Yazar Zeynulla Kabdol'un 80. Yılına Armağan Edilen Araştırmalar, Makaleler Toplamı, Almatı: Ölke, 2007, 162-169
- 355.** Baş Müftü " EbsattaDerbisali- Şarkiyat ve Ruhabiyat Meseleleri" Adlı Uluslar arası Bilimsel Konferans Materyalleri, Almatı: Kazak Üniversitesi, 2007
- 356.** İnsan ve Zaman, Almatı: Öner, 2007-368
- 357.** Öğretmendeki Yetenek, Bozkır ve Şehir, 16 Mart 2007
- 358.** Medeni Hayatımızdaki Önemli Değişim: Bozkır ve Şehir, 6 Kasım 2007
- 359.** Üstad: Zeynulla Kabdolov Örneği, 214-220
- 360.** Yeteneğin Doğası, Egemen Kazakistan, 30 Ocak 2008
- 361.** Töle bi ve Töle bi Devri: Töle bi, Derleyen ve Yazan Sersenbi Devitulı, Almatı: Kazakparat, 2008, 190
- 362.** Aristotel. Feraset: 2008, Sayı 5, 20-21
- 363.** Ebu Nasır El Farabi. Feraset: 2008, Sayı 6, 22-25
- 364.** İbn-i Sina (Avitsenna). Feraset: 2008, Sayı 7
- 365.** Avezov Avditoryası, *Kazak Edebiyatı*, 19 Eylül 2008
- 366.** Seçilmiş Eserler: İki Cilt, I. Cilt, Almatı: Öner, 2008
- 367.** Seçilmiş Eserler: İki Cilt, II. Cilt, Almatı: Öner, 2008